

BURGERLIJKE STAND BUSSUM

Inleiding:

In 1792 werd in Frankrijk de *État Civil* - de *Burgerlijke Stand* - ingevoerd. Tot die tijd werd de bevolkingsadministratie vrijwel uitsluitend door de kerken gevoerd. Tijdens de Franse Revolutie werden echter de staat en de kerk ontkoppeld waarna de bevolkingsadministratie door de staat werd overgenomen. Alhoewel - zeker na de invoering van de dienstplicht - Napoleon alle belang had bij een goede administratie, is hij toch niet de "uitvinder" van de Burgerlijke Stand. Hij kwam namelijk pas in 1795 aan de macht.

In 1811 werd ons land ingelijfd in het Franse keizerrijk en dus werd ook hier de Burgerlijke Stand ingevoerd. Daar met behulp van deze registratie mannen werden opgeroepen voor de dienstplicht moge het duidelijk zijn dat - vooral bij de invoering - nogal wat onvolkomenheden in de registratie zaten.

De ambtenaren van de Burgerlijke Stand hielden per jaar de volgende registers bij:

- in 2-voud: Register van geboorten
- in enkelvoud: Register van huwelijksaangiften
Dit register bevat minder aanwijzingen dan het huwelijksregister, dus weinig interessant voor genealogen.
- in enkelvoud: Register van huwelijksafkondigingen
In het register van huwelijksafkondigingen komt de huwelijksdatum en plaats voor, als één van de echtelieden in de betreffende gemeente woonde.
- in 2-voud: Register van huwelijken en echtscheidingen
- in 2-voud: Register van overledenen

Aan het einde van elk jaar maakte men een inhoudsopgave op naam (*een Jaartafel*) aan van de registers die in 2-voud bijgehouden waren. Om de tien jaar werden deze inhoudsopgaven samengevoegd tot een *Tienjarentafel*. Hierin komen dus alle namen voor van de betrokkenen, gesorteerd op alfabet. Een ideaal startpunt voor genealogisch onderzoek!

Van alle registers werd aan het einde van het jaar één exemplaar opgestuurd naar de rechtbank van het arrondissement waartoe de gemeente behoorde. Na enige tijd werden deze registers doorgestuurd naar het rijksarchief in de provincie-hoofdstad. Ook de bijlagen bij de huwelijksakten (*huwelijksbijlagen*) bevinden zich in dit rijksarchief.

Van de in 2-voud bijgehouden registers (inclusief de tienjarentafels) bevindt zich één exemplaar van elk jaar bij de gemeente.

De Bussumse registers.

In 1811 was Bussum nog geen zelfstandige gemeente. Van 1811 tot 1817 werden de Bussumers dan ook ingeschreven in de Burgerlijke Stand van Naarden.

Tijdens de Franse tijd werden de akten in het Frans met de hand geschreven.

In 1817 werd Bussum een zelfstandige gemeente en had vanaf 1 mei 1817 een eigen Burgerlijke Stand.

De Registers bevinden zich - met uitzondering van de Huwelijks-aangiften en -afkondigingen - in het stadsarchief te Naarden. Zij zijn te raadplegen op micro-fiches. Deze micro-fiches zijn opgeslagen in genummerde ladekastjes in het midden van de studiezaal.

Geboorteregisters

De geboorteregisters tot en met 1902 zijn openbaar. Daarna kan men nog informatie terugvinden in het Bevolkingsregister.

Huwelijksregisters

De huwelijksregisters zijn tot en met 1922 openbaar.

Overlijdensregisters

De overlijdensregisters zijn tot en met 1943 openbaar.

Hoe deze registers te raadplegen.

Tienjarentafels 1811 - 1939

De tienjarentafels lopen verder door dan de hierboven genoemde jaren.

De geboortetafels lopen tot 1999.

De huwelijkstafels lopen tot 1999. Vanaf 1853 worden de gehuwde vrouwen eveneens op alfabet geklapperd.

De overlijdenstafels lopen tot 1999.

Zoals alle documenten zijn ook deze tafels niet foutloos. Als u een naam niet kunt vinden, verdient het aanbeveling om de jaartafels te raadplegen. Het is wel meer werk maar Bussum was in de 19e eeuw nog niet zo groot.

Aan de hand van enkele voorbeelden zullen wij het onderzoek in de *burgerlijke stand* wat verduidelijken.

Wij gaan op zoek naar *Egbertus de Beer*, waarschijnlijk geboren in 1897.

Wij vinden in de tienjarentafel geboorten van 1893-1902:

24 juli 1897 *aangifte* geboorte Egbertus de Beer.

Als volgende stap raadplegen wij het geboorteregister van 1897 en kijken bij 24 juli 1897.

Akte nr 129 aangifte [dus niet geboortedatum!] 24 juli 1897;
geboren 23 juli 1897; Egbertus
zoon van Jacobus de Beer oud 48 jaar en Anna Dorrestejn.
enzovoort...

De ouders zijn dus Jacobus de Beer en Anna Dorrestejn.

Deze ouders zijn gehuwd maar wanneer?

Wij zoeken in de tienjarentafel 1893-1902. Niets te vinden.

In de tienjarentafel 1883-1892. Niets te vinden.

In de tienjarentafel 1873-1882 en jawel op 29 april 1879 vinden wij de inschrijving van het huwelijk.

In het huwelijksregister van 1879 vinden wij:

Akte nr 5 Huwelijk op 29 april 1879 van
Jacobus de Beer, zoon van Gijsbertus de Beer en Wijgje van den Berg
en
Anna Dorrestejn, dochter van Egbertus Dorrestejn en Maria Huisman
enzovoorts...

Het kan voorkomen, dat u het huwelijk niet in Bussum kunt terugvinden. Ook in de 19e eeuw was het de gewoonte om te trouwen in de woonplaats van de bruid.

U zult dan naar het rijksarchief te Haarlem moeten om in het *Register van huwelijksafkondigingen* te zoeken naar de gemeente, waar het huwelijk is voltrokken.

Als u toch in Haarlem gaat kijken, vraag dan meteen inzage in de *huwelijks-bijlagen*. Deze bijlagen bevatten veel interessante genealogische informatie over bruid, bruidegom en resp. ouders.

Tot slot nog een voorbeeld van het zoeken naar een overlijdensakte

In bovengenoemd voorbeeld staat als vader van Jacobus de Beer genoemd; *Gijsbertus de Beer*. Wij gaan op zoek naar zijn overlijdensdatum.

In 1879 wordt hij nog genoemd als vader van... dus hij is dan nog in leven.

Wij raadplegen de tienjarentafel 1873-1882. Niets te vinden.

In de tienjarentafel 1883-1892 vinden wij echter op 19 november 1891 een inschrijving van het overlijden van Gijsbertus de Beer.

Akte nr. 101 Overlijdensaangifte op 19 november 1891
Overleden op 19 november 1891: *Gijsbertus de Beer, 74 jaar*
echtgenoot van Wijgje van den Berg [die leeft dus nog!]
zoon van Jacob de Beer en Hendrina van Thienen.
enzovoorts...

Hoe betrouwbaar is de informatie?

Ook in deze registers komen fouten voor. Vooral in het begin van de 19e eeuw klopten er niet zo veel van de opgegeven leeftijden bij huwelijk en overlijden. Er was immers vóór 1811 nog geen burgerlijke stand. U kunt het beste als meest betrouwbare informatie de geboorteakte van een persoon nemen. Dit doet namelijk de huidige burgerlijke stand ook.